

הכנסת העשרים וחמש

יוזם: חבר הכנסת משה סולומון

פ/4331/25

הצעת חוק הפסקת הליכים ומחיקת רישומים בעניין המחאה כנגד אלימות משטרתית כלפי יוצאי

אתיופיה, התשפ"ד-2024

הגדרות

1. בחוק זה –

"חוק סדר הדין הפלילי" – חוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], התשמ"ב-1982¹;

"חוק העונשין" – חוק העונשין, התשל"ז-1977²;

"יוצאי אתיופיה" – מי שהוא או שאחד מהוריו נולדו באתיופיה;

"המרשם הפלילי", "תקופת ההתיישנות", "תקופת המחיקה" – כמשמעותם בחוק המידע הפלילי ותקנת השבים, התשע"ט-2019³ (להלן – חוק המידע הפלילי);

"עבירה על רקע מחאה כנגד אלימות משטרתית כלפי יוצאי אתיופיה" – למעט עבירה לפי סעיפים 144(ב), 300 עד 305, 329, 330, 332 עד 335 ו-380 לחוק העונשין.

¹ ס"ח התשמ"ב, עמ' 43.

² ס"ח התשל"ז, עמ' 226.

³ ס"ח התשע"ט, עמ' 298.

2. גזר דין או החלטה (א) הורשע נאשם בעבירה על רקע מחאה כנגד אלימות משטרתית כלפי יוצאי אתיופיה בשנת 2019 או קבע בית משפט כי עבר עבירה כאמור, לרבות קביעה לפי סעיף 24 לחוק הנוער (שפיטה, ענישה ודרכי טיפול), התשל"א-1971⁴ (להלן – חוק הנוער), לא יבוצעו גזר דינו או החלטה שניתנה לגביו עקב עבירה כאמור אף אם ניתנה בלא הרשעה; החל ביצוע גזר הדין או ההחלטה, לפי העניין, יופסק ביצועם, אם ביקש זאת הנאשם.
- (ב) הוראות סעיף זה לא יחולו על מי שהוטל עליו עונש מאסר בפועל.
3. מחיקת רישום (א) פרט רישום כמשמעותו בסעיף 8 לחוק המידע הפלילי שעניינו עבירה על רקע מחאה כנגד אלימות משטרתית כלפי יוצאי אתיופיה בשנת 2019, יימחק מהמרשם הפלילי לבקשת האדם שפרט הרישום נוגע אליו, ובלבד שלא הוטל על אותו אדם עונש מאסר בפועל לגבי אותה עבירה או שאין פרט רישום נוסף הנוגע לו שתקופת ההתיישנות ותקופת המחיקה לגביו עוד לא תמו.
- (ב) כל רישום מהמרשם המשטרתית כמשמעותו בסעיף 27 לחוק המידע הפלילי שעניינו עבירה על רקע מחאה כנגד אלימות משטרתית כלפי יוצאי אתיופיה בשנת 2019, יבוטל מרישומי המשטרה אם ביקש זאת האדם שהרישום נוגע לו.
- (ג) מידע שיימחק או יבוטל, כאמור בסעיפים קטנים (א) ו-(ב) לא יימסר לגוף אחר.
4. הפסקת הליכים (א) לא יוגש כתב אישום בעבירה על רקע מחאה כנגד אלימות משטרתית כלפי יוצאי אתיופיה בשנת 2019, אלא אם כן פרקליט המחוז החליט למסור הודעה לבית משפט לפי סעיף 15א לחוק סדר הדין הפלילי בעניין בקשה מבית המשפט להטיל על הנאשם עונש מאסר בפועל אם יורשע.

⁴ ס"ח התשל"א, עמ' 134.

(ב) הוגש כתב אישום בעבירה על רקע מחאה כנגד אלימות משטרתית כלפי יוצאי אתיופיה בשנת 2019 וטרם ניתנה הכרעת הדין, יראו את כתב האישום כאילו עוכבו לגביו הליכי המשפט לפי סעיף 231 לחוק סדר הדין הפלילי, אם ביקש זאת הנאשם מהתובע, והוראות סעיף 232 לחוק האמור לא יחולו; ואולם הוראות סעיף קטן זה לא יחולו אם פרקליט מחוז מסר הודעה לבית משפט כאמור בסעיף קטן (א).

ערעור 5. אין בהוראות חוק זה כדי למנוע מאדם שהורשע בעבירה על רקע מחאה כנגד אלימות משטרתית כלפי יוצאי אתיופיה בשנת 2019 לערער על הרשעתו או על גזר דינו בכפוף להוראות כל דין.

דברי הסבר

בחודשים האחרונים אנו עדים להפגנות בכל רחבי הארץ שכוללים חסימות כבישים מרכזיים למשך שעות רבות. בהפגנות אלו, מספר העצורים וכתבי האישום הוא מועט מאוד. בהפגנות בעבר של הקהילה האתיופית במדינה נגד אלימות משטרתית, כאשר נחסמו כבישים, החסימות פוזרו תוך שימוש באלימות רבה, אנשים נעצרו, הוגשו נגדם כתבי אישום וחלקם אף ישבו בכלא. דבר אשר משפיע על עתידם ועל היכולת שלהם להתקבל לעבודות מסוימות.

הצעת חוק זו מקדמת את היוזמה למחיקת רישום פלילי למי שנפתח כלפיו הליך פלילי בגין עבירות שביצע במסגרת המחאה כנגד האלימות המשטרתית כלפי יוצאי אתיופיה בשנת 2019, בדומה ליוזמות דומות שביצעה הכנסת.

מוצע כי יופסקו לאלתר כל ההליכים הפליליים, בכל שלב בו הם מצויים, המנוהלים כלפי אזרחים ביחס לעבירות שביצעו במסגרת המחאה כנגד האלימות המשטרתית כלפי יוצאי אתיופיה, לרבות מחיקת הרישום הפלילי בגין אותן עבירות, בכפוף לקביעה שלא היה בביצוע העבירה סכנה ממשית לחיי אדם, וכי לא נגזר על האזרח עונש מאסר בפועל וכי אין כוונה לבקש הטלת מאסר בפועל.

הצעת חוק דומה בעיקרה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת פנינה תמנו (פ/4322/25).

הצעת חוק זהה הונחה על שולחן הכנסת העשרים וחמש על ידי חברת הכנסת צגה מלקו וקבוצת חברי הכנסת (פ/4005/25).

הצעת החוק זהה לפ/4005/25 ולפיכך לא נבדקה מחדש על ידי הלשכה המשפטית של הכנסת.

הוגשה ליו"ר הכנסת והסגנים
והונחה על שולחן הכנסת ביום
י' באדר א' התשפ"ד (19.02.2024)